

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Стефан Пеев д.м.н.,

Декан на Факултет Дентална Медицина, МУ-Варна

Определен за председател на Научното жури

със Заповед № Р-109-107/29.01.2025 на Ректора на МУ -Варна

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2. „Дентална Медицина“, специалност „Ортодонтия“ за нуждите на преподаването в катедра „ОРТОДОНТИЯ“, ФДМ, МУ – Варна, обявен в държавен вестник, бр. 101/29.11.2024 г.

Становището е изготвено съгласно Заповед № Р-109-107/29.01.2025 г. на Ректора на МУ – Варна, с която се определят членовете на Научното жури за конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“ по научна специалност „Ортодонтия“.

Единствен кандидат е доц. д-р Христина Иванова Арнаутска, дм, доцент в Катедрата по ортодонтия към Факултета по дентална медицина на МУ – Варна. Предоставените ми документи отговарят на изискванията, установени в ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Варна.

I. Биографични данни и професионално развитие на кандидата:

Доц. д-р Христина Арнаутска е родена през 1974 г. в гр. Варна. Средното си образование завършва през 1993 г. в Природо-математическата гимназия в града, а висшето си образование – през 1999 г., като придобива магистърска степен по Стоматология във Факултета по Дентална Медицина на Медицински университет – София.

През 2001 г. е зачислена като специализант по ортодонтия, като успешно завършва специализацията си през 2006 г и придобива специалност „Ортодонтия“. Академичната ѝ кариера стартира през 2008 г. в Медицински университет – Варна, където последователно заема длъжностите „асистент“ и „главен асистент“ в Катедрата по Протетична дентална медицина.

През 2011 г. доц. Арнаутска разширява квалификацията си, придобивайки магистърска степен по Здравен мениджмънт в Медицински университет – Варна. През 2013 г. защитава дисертационен труд на тема „Диагностика и прогнозиране на ретинирането на кучешките зъби“, с което получава образователната и научна степен „Доктор“.

През 2016 г. е избрана за „доцент“ и става първият ръководител на новосъздадената Катедра по Ортодонтия към Факултета по Дентална Медицина на МУ – Варна, като заема тази длъжност до 2024 г. В хода на своята професионална дейност тя участва в множество обучения и продължителни квалификационни курсове.

Към датата на издаване на удостоверение от МУ – Варна за целите на конкурса, общият ѝ трудов стаж възлиза на 24 години и 3 месеца, от които 16 години и 5 месеца са посветени на преподавателска дейност.

Член е на Световната Федерация по Ортодонтия, Европейското Ортодонтико общество, SIDO – италианската ортодонтична организация, Българско Ортодонтико Общество, Клуб по Лингвална ортодонтия, БЗС, BIOMEDE и Съюза на Учените в България. Член е на етичната комисия на БЗС Варна. Владее английски и руски език.

От представената документация категорично се вижда нейното възходящо кариерно развитие и участието и в редица научни дружества.

II. Научно–изследователска дейност:

Публикационна активност, с която доц. Арнаутска участва в конкурса е отразена в изготвената академична справка от Библиотеката на МУ Варна. Тя е малка част от цялостната и публикационна дейност и нейния отзвук чрез цитирания в научните бази данни.

В конкурса тя участва със следните научни трудове след заемане на академична длъжност „Доцент“:

- 1 дисертация на тема „Диагностика и прогнозиране на ретинирането на кучешките зъби“ от 2013год.
- 1 самостоятелна монография „Постнатално развитие на лицево-челюстната област и профилактика на ортодонтичните деформации“ от 2024г.
- 23 реални публикации: 9 – в реферирани списания в световни бази данни WOS и Scopus и 14 в не реферирани списания с научно рецензиране ;
- Пълнотекстови публикации извън минималните наукометрични изисквания за АД „Професор“ -5 броя

- Участия с лекции и орални презентации в научни форуми и конгреси: национални - 8 броя и в международни – 4 броя; участие с постерни презентации в 10 български и 35 международни конгреса и форума.
- Кандидатът е представил 12 цитирания, от тях 11 в Scopus и Web of Science и 1 цитиране в монография с общ брой точки 175
- Импакт фактор след заемане на академична длъжност „Доцент“ – 3.11
- Участие в 1 проект по фонд “Наука “2020
- Ръководител на 6 успешно защитили докторанта

III. Характеристика и приноси на научните публикации

Научно-изследователската дейност на доц. Арнаутска се основава на богатия и клиничен опит и непосредствената и работа с докторанти и специализанти.

Научните и трудове са в различни области на денталната медицина и в колаборация със специалисти от различни области. Основните приноси са разгледни в 11 направления. Ще наблегна на няколко от тях.

Монографията, която е представена във връзка с конкурса, обогатява разбирането за механизма на растежа и развитието на лицево-челюстната област, като систематизира и задълбочено разглежда въпросите, свързани с развитието на орофациалната система и факторите, които влияят на нея, като генетични и външни условия. Тя подчертава значението на ранната диагностика, профилактиката и интерсептивното лечение за предотвратяване на сериозни ортодонтски деформации. Тя има и значителен практически – приложен принос, свързан с обособяване на конкретни методи и стратегии за профилактика и интерсептивно лечение на ранни ортодонтски деформации, включително елиминирането на вредни навици и използването на местопазители, като се демонстрират успешни клинични случаи и дългосрочни ефекти от ранни интервенции, които намаляват нуждата от инвазивни методи като екстракции или хирургия.

- Честота на разпространение на зъбния кариес (статии 7.1. и 7.4) и преждевременната загуба на временни зъби (статии 7.2., 8.10., 8.11. и 8.12.) като фактор за ортодонтските деформации. Потвърждаване на връзката между преждевременната загуба на временни зъби, времето на екстракция и риска от развитие на малоклузии, като се отчита ролята на биологичните, ортодонтските и психологическите фактори. Подчертава се необходимостта от целенасочени превантивни програми за деца с висок риск от кариеси и тежки малоклузии, с акцент върху селските райони, както и прилагането на местопазители за запазване на зъбното пространство.

- Изследване на връзката между TMD и CMD проблеми и оклузията (статии 7.3. , 8.2. и ДЗ.) В резултат на изследванията се препоръчва при пациенти със съмнение за TMD и CMD, клиничният функционален преглед и структурният анализ да предшестват

протетичното лечение, за да се подобри точността на диагностиката и лечението. Установена е корелация между пародонталните проблеми, дълбоката оклузия и лечението (протезно и ортодонтско), което допълнително разширява разбирането за функционалните и структурни взаимодействия между дъвкателната система и пародонталните тъкани.

- Друга област в която са насочени проучванията на доц. Арнаутска е свързана с устното дишане като етиологичен фактор и свързаната с него ОСА(статии 7.5.,7.6.,7.8.,7.9 и 8.6., 7.7., 8.8.). Потвърдената връзка между дишането през устата и увеличената предна височина на лицето и компресията на горната челюст, което има сериозни последствия за физиологичния растеж на максилофациалната система и развитието на малоклузии и деформации, са научно-практичен принос с голямо значение. Изключително важно за практиката е подчертаване на необходимостта от ранна диагностика и насочване на деца с признаци на дишане през устата към УНГ, ортодонтска или логопедична терапия, за предотвратяване на бъдещи деформации и възстановяване на мускулния баланс и носовото дишане. При пациентите с ОСА е особено важна съвместната работа между ортоданти и оториноларинголози чрез използване на устни апарати, които намаляват обструкцията на дихателните пътища.

- Интердисциплинарния подход се вижда в редица статии(8.3, 8.4., 8.5. и 8.9. , 8.7. и Д1) Изследванията подчертават значението на комбинирания ортодонтско-хирургичен подход при лечението на ретинирани зъби, което намалява риска от усложнения и подобрява прогнозата, като същевременно подчертава важността на ранната диагностика и интервенция.

- Една нова област на проучвания е връзката между постурологията и ортодонтските деформации(статии 8.13, Д4 и Д5). Изследванията разширяват разбирането за взаимовръзката между постуралната система, денталната медицина и вестибулологията, като показват, че нарушенията в една от тези системи водят до промени в останалите, подкрепяйки необходимостта от интегриран подход за диагностика и лечение на съвместни нарушения. Тези публикации са свързани с практично-приложен принос демонстриращ, че ранната диагностика на вестибуларни и постурални нарушения може да предотврати развитието на сериозни патологии и да осигури индивидуализирани терапевтични подходи за подобряване на качеството на живот на пациентите.

- Приносите на публикациите в областта на ортодонтската биомеханика (8.14 и Д2) са предимно с практично приложен характер. Предложен е стратегически подход за избор на техника на лечение, която да се адаптира към индивидуалните нужди на пациента и да оптимизира резултатите от ортодонтското лечение

IV. Учебно- преподавателска и експертна дейност на кандидата:

Учебната натовареност за последните 4 год. е 723 часа, което отговаря напълно на изискванията за преподавателска дейност съгласно правилника на МУ Варна. В посочената

справка не са отразени часовете работа със специализанти и докторанти. Като научен ръководител е обучавала осем специализанти, от които шест вече са придобили специалност Ортодонтия, а двама продължават обучението си. Под нейно ръководство са реализирани и успешно защитени шест дисертационни труда.

През годините на своето академично развитие доц. Арнаутска провежда лекции и практически занятия със студенти от 4-ти, 5-ти и 6-ти курс, обучаващи се на български и английски език.

Доц. д-р Христина Арнаутска има съществен принос в разработването и актуализирането на учебната документация по дисциплината „Ортодонтия“, включително лекционните курсове, програмите за практически занятия, както и конспектите за семестриални, държавни изпити и изпити за зачисляване на специализанти и докторанти.

Тя е редовен член на изпитните комисии по ортодонтия за студентите от 5-ти и 6-ти курс в програмите на български и английски език. След придобиването на академичната длъжност „доцент“ заема ръководна роля, като председателства съответните комисии по време на семестриалните и държавните изпити. Тя е и член на Държавната комисия по Ортодонтия за придобиване на специалност.

Доц. Арнаутска участва и в научни журита за присъждане на образователни и/или научни степени и за придобиване на академични длъжности.

Член е на изследователския екип на приключил проект номер 20011 „Изследване на вестибуларната функция с метода на статична и динамична постурография при пациенти с краниофациални деформитети“, финансиран от фонд „Наука“ на МУ Варна, на длъжност „Научен изследовател“, съгласно договор с рег. N:ФН-4/26.01.2021г.

Учебно – преподавателската и научно -изследователската дейност може да се обобщи в следната таблица:

Таблица 1 Изпълнение на минималните изисквания за заемане на АД „Професор“

Група/Показатели	Изисквания (трудове)	Изисквания (точки)	Изпълнение (точки)
А/Показател 1	Дисертация ОНС „доктор“ преди доцент	50 т.	50 т. преди доцент
В/Показател 3	Хабилитационен труд- монография	100 т.	100 т.
Г/Сума показатели 5-9	Общо публикации	200 т.	242.57

Д/Сума показатели 10-12	Цитирания	100 т.	175 т.
Е/Сума показатели от 13 до края		100т. (≥ 80 т. от показател 14)	245 т. (160 т. от показател 14)
Общо		550 т.	812.57т.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам че, Доц. Д-р Христина Иванова Арнаутска отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Професор“ по научна специалност „Ортодонтия“ за нуждите на Факултета по Дентална Медицина, Медицински Университет Варна.

3.04.2025 г.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

гр. Варна

Проф. д-р Стефан Пеев, д.м.н.